

UČENJE in SPOMIN-Pojem in oblike učenja

1. DEFINICIJA UČENJA:

Učenje je spreminjanje dejavnosti pod vplivom izkušenj in z razmeroma trajnim učinkom - PROCES PRIDOBIVANJA ZNANJA.

Pri učenju sta pomembni dve stvari:

1. **Zorenje organizma**-organizem mora biti dovolj zrel, da lahko začne z učenjem (otrok se začne učiti govoriti okoli enega leta, prej ni sposoben)
2. **Izkušnje**-od izkušenj so neodvisni le brezpogojni refleksi (sesalni refleks, brezpogojni refleks: se opečeš → avtomatsko odmakneš roko)

Pri učenju ločimo 3 specifične procese:

1. **Učenje v ožjem smislu** - osvajanje gradiva, pridobivanje dejavnosti
2. **Ohranjanje gradiva** - spomin
3. **Obnavljanje gradiva**, kjer ločimo:
 1. Aktivno obnavljanje/priklic: nekaj prebereš in skušaš to obnoviti
 2. Prepoznavanje gradiva: prepoznaš gradivo, ki si ga že znal
 3. Prihranek pri času: nekaj nekoč že znaš in ko se ponovno učiš, se tega prej naučiš

2. OBLIKE UČENJA:

POGOJEVANJE:

1. Klasično pogojevanje:

brezpogojni refleksi

je biološko vrojen odgovor na nek dražljaj

pogojni refleksi

nastane, če nek nov dražljaj spremlja ta dražljaj, ki povzroča brezpogojni refleks. naučen

ob postopnem združitvi obeh skupaj pride do **UČENJA**

Primer:

Poleti sem šla večkrat mimo slaščičarne in si kupila sladoled. Sedaj vedno ko grem mimo slaščičarne po ustih začutim okus sladoleda.

BREZPOG. I DRAŽLJAJ: sladoled	BREZPOG.	REFLEKS: okus	po
sladoledu			
POG. DRAŽLJAJ: mimo slaščičarne	POG. REFLEKS: občutek		okusa
sladoleda			

2. Instrumentalno pogojevanje:

- pojavljanje brezpogojnega dražljaja je odvisno od reakcije na pogojni dražljaj (žival mora ustrezno reagirati, da dobi nagrado in prepreči kazen)
- **instrumentalni refleksi** so pogojni refleksi, ki zagotavljajo delovanje +dražljajev in preprečujejo -dražljaje (✓nagrada, ✗kazen)
- Na instrumentalnih refleksih temelji učenje s poskusi in napakami-z naključnimi gibi lahko dosežemo cilj □ stanja zadovoljstva-se okrepijo, če pa ne dosežejo cilja - oslabijo, odpadejo
- Skinner in Edward Thorndike:
 - o proučujeta instrumentalno pogojevanje
 - o Skinnerjev zaboječek z vzvodom + miške/mačke/psi
 - o najprej stopijo nanj naključno □ dobijo hrano
 - o po nekaj poskusi že vedo da morajo stopiti na vzvod če želijo hrano
 - o čas da pridejo do hranen se krajša

↓
se naučijo nekega vedenja

3. Posnemanje in modelno učenje:

- je ena od preprostejših oblik učenja
- se pojavlja zgodaj v razvoju (npr.: učenje čustev s posnemanjem)
- najmanj 2 osebi: **opazovalca** (posnema) & **model** (se vede-starši, bratje, l.tv...)
- Poteka v 3 fazah:
 - o **Izpostavitvev:** opazovalec je izpostavljen vedenju in ga opazuje
 - o **Osvojitvev:** opazovalec osvoji vedenje, odvisno od pozornosti & sposobnosti
 - o **Sprejetje:** opazovalec sprejme vedenje in se tako vede na določen, odvisno od motivacije&nagrajevanja/kaznovanja modela
- je močnejše, če sta opazovalec in model iz istega okolja, istega spola
- Posnemanje vpliva na: čusta, razvoj čustvenih reakcij, razvoj govora, razvoj socialnega vedenja, razvoj raznih spretnosti, razvoj agresivnosti
- Albert Bandura: se ukvarja z razvojem agresivnosti:
 - o v sobo dajo lutko + otroke-OPAZOVALCI
 - o nato neka oseba-MODEL pride v sobo in pretepe lutko
 - o 60% otrok nato tudi samih pretepe lutko

4. Učenje z razumevanjem in vpogledom